

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00 Telephone: J. 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень: В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Стіваришення "Українських Робітничих Вістей".

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ЩЕ ПРО БРЕХНІ "ФРІ ПРЕС" ПРОТИ СТОВ. У.Р.Д.

В минулому числі "У.Р.В." ми писали вже про кампанію, яку веде проти Стов. У.Р.Д. вінніпегський англійський денник "Фрі Прес" при допомозі видуманих, підлих клевет. Цілий минулий тиждень, день в день містила "Фрі Прес" великі статті з крикливими наголошеннями проти Стов. У.Р.Д. і т. М. Поповича, которого вона робить відповідальним не тільки за збудовання Стіваришення, але й за всю його "шкідливу діяльність".

В статтях цих "Фрі Прес" подає не дуже спритно змальовані і не дуже хитро з собою повязані видумані клевети мабуть з тим обчисленням, що хоч і не усі з них читачі повірять, то всеж таки щось з цього в їхніх умах лишається, а в найгіршому випадку остануться підозріння проти Стіваришення У.Р.Д. Оскарження свої проти Стіваришення У.Р.Д. "Фрі Прес" беззастовно повторює, бо нема за що нового ввечітисся, а при тім плауає їх, сама собі противорічить і не дає на них ні одного доказу, хоч хвалиться, що має в своїйому посіданню "офіційні справозання і документи" Стов. У.Р.Д. В кожній статті цитує дещо зі справозання зі з'їзду Стов. У.Р.Д. що відбувся в січні 1923 р., але помімо тенденційно-фалшивого перекладу цього справозання на англійську мову, нема в ньому нічого такого, що підтверджувало б її оскарження проти Стов. У.Р.Д. Крім цього переказує вона зовсім заяви т. Поповича, дані її репортерами, коли цей мав з ним інтервю, а навіть видумує їх і цитує в знаках наведення, немов би то були власні слова т. Поповича. Дивуватися цьому, розуміється, нема що, бо це є загальною відомою звичайні методи ліцемерної і брехливого буржуазної преси, дуже знаменито змальовані в творі Антона Сінклера "Ді Брес Чек".

Над кожною статтею проти Стов. У.Р.Д. "Фрі Прес" заявляє, що будьто її підчас судової розправи в Порт Артур, де розбиралася справа посідання дому в Порт Вільям, що знався колись домом Тов. "Просвіти", а тепер зветься "Українським Робітничим Домом", суддя Келлі мав заявити, що Стов. Український Робітничий Дім, радикальна організація, є шкідлива канадійським інституціям". Тимчасом ми читали такі в тій самій "Фрі Прес" наведені йому дотичні слова судді Келлі і нічого подібного він не говорив і у цих поданих висловах навіть не згадував Стов. У.Р.Д. Але "Фрі Прес" умисно закривається назиском судді Келлі, щоб надати своїй писаній більш поважного характеру.

В цім же субяголовку "Фрі Прес" каже, що вона зробила інвестицію Стіварищення і те, що вона печатає в своїх статтях є результатом тої її інвестиції. Коли і як "Фрі Прес" перекладає цю "інвестицію", хто давав їй такі інформації про Стов. У.Р.Д., які вона друкує в своїх статтях, чи виключно наші патентовані "патріоти", чи це хто, ми не знаємо. Знаємо тільки, що репортер з "Фрі Прес" був в передминулу неділю по полудні в офісі Українського Робітничого Дому і мав інтервю з тов. Поповичем, якому прислухувалися два інші члени Стіварищення. Він запитав т. Поповича, що він думає про судову розправу в Порт Артур, чи це правда, що Стов. У.Р.Д. є комуністичною організацією, чи в діточих школах при відділах Стіварищення вчать доктрин насильної революції, комунізму і т. д. У відповідь на це т. Попович пояснив йому, що спір в Порт Вільям за дім є локальною справою, з якою Стіварищення не має нічого спільного; що Стов. У.Р.Д. є просвітньо-запомоговою організацією і з жадною політичною партією не має звязків; що Робітничі Партія Канади, це окрема собі політична робітничая організація, за яку Стов. У.Р.Д. не відповідає; що в діточих школах при відділах Стіварищення вчать доктрин насильної революції або комунізму; що члени Робітничої Партії завжди готові відвічат за свою діяльність в цій партії, але не має і не може за що відвічат Стов. У.Р.Д.

Репортер "Фрі Прес" поведився загадконо, говорив, що він тільки недавно приїхав сюди з Шікаго, де працював для "Шікаго Дейлі Нюс", застерігався, що він не шпюн, що він хоче написати тільки правду про Стов. У.Р.Д., що "Фрі Прес" дістала від "добрих людей" справозання з минулого з'їзду Стіварищення і думає його з'ужиткувати і т. д. Говорив сам багато, але не отував собі нічого ініційно, що як на репортера виглядало досить дивно. Не дивно отже, що змалював він відтак Укр. Роб. Дім в Вінніпегу, як три-поверховий будинок, в якому "на другому поверсі є діточа школа, що в ній вчиться дітей насильної революції, комунізму, зневаги до бога, до сімейного життя".

Хто лише був в Укр. Роб. Домі в Вінніпегу, той знає, що він не є три-поверховим будинком і нема в ньому того "другого поверху", де мала б бути приміщена діточа школа. А родичі діточок, що ходять до діточих шкіл при філіях і відділах Стов. У.Р.Д. по цілій Канаді, знають найкраще, що твердження "Фрі Прес", немов би в них навчалася насильної революції, комунізму і т. п. є глибоко видумкою і підлим наклепом.

Точнісінько так же саме мається справа з іншими оскарженнями "Фрі Прес" і цитатами її репортера з його інтервю з т. Поповичем. Брехні, видумки і перекручування.

"Фрі Прес" каже: що Стов. Укр. Роб. Дім з'явилось з організування з робітників Робітничої Партії в 1918, — коли ще такої партії на світі не було (а тепер, по одержанню спростовання Екз. Ком. Стов. У.Р.Д. каже, що повсталого воно з робітників Комуністичної Партії, якої в Канаді зовсім не було); що Стов. У.Р.Д. є відділом Робітничої Партії Канади, — хоч кождому, хто як-так познайомений зі Стов. У.Р.Д. відомо, що це не політична, а просвітньо-запомогова організація; що вона ("Фрі Прес") має "тайне" справозання зі з'їзду Стов. У.Р.Д. з 1923 р., — хоч всім відомо, що Стіварищення ніяких з'їздів не робить в тайні і не друкує жадних тайних протоколів, а все те робить ся відверто і публічно; що діточі школи Стіварищення є піддержані грошима Совітської Росії, — хоч широкий загаль українських робітників знає прекрасно, що він сам допомагає Стіварищенню ці школи утримувати і що російські червонці хіба що снілися перогризів з "Фрі Прес", або його інформаторо-

ви; що в діточих школах при філіях і відділах Стов. У.Р.Д. уживаються такі самі підручники, що й в Совітській Росії, — хоч всі шкільні підручники купується в Українській Книгарні під ч. 550 Мейн. Стр., в Вінніпегу, а там чейже "совітських книжок" не продають, тільки уживані колись в галицьких народних школах читанки, передруковані згадану книгарнею з пропущенням певних уступів і віршів про "царя" та "царські уряди"; що т. М. Попович є секретарем Екзекутивного Комітету Стов. У.Р.Д., хоч від минулого з'їзду він не є ні секретарем ані членом Екзекутивного Комітету Стіварищення; що Укр. Роб. Домі мають чартери від Робітничої Партії Канади, — хоч ці чартери належать до відділів Роб. Партії Канади і є вони лише там, де такі відділи рентують собі приміщення в Укр. Роб. Домах, а філії і відділи Стіварищення мають свої власні чартери.

Щоб виявити перед загальом, що оскарження "Фрі Прес" проти Стов. У.Р.Д. є лише всіяких основ, а також, що Стов. У.Р.Д. не веде такої роботи, яка не була б згідна з цілями зазначеними в його інкорпорації, Екзекутивний Комітет Стіварищення вислав до "Фрі Прес" своє спростовання, що було поміщене в суботньому і понеділковому числах цього часопису з предкавою заміткою від редакції, що, мовляв, це є така засада Стов. У.Р.Д. заперечувати такі оскарження проти нього, але воно такі таке, як ми пишемо. Спростовання Екз. Ком. Стов. У.Р.Д. помістимо в цілості в сідаючому числі нашого часопису.

У всій цій кампанії "Фрі Прес" проти Стов. У.Р.Д. з загадконою ціллю, як цього можна було сподіватися, живо заінтересовані і беруть участь наші доларові патріоти. Здається без їхнього відомою ця кампанія улянувалося. Вони доставляють "Фрі Прес" фальшовані перекази "матеріалів" для ужитку і повинають писати листи до "Фрі Прес" з підтвердженням, що ніби то все те правда, що "Фрі Прес" пише про Стов. У.Р.Д. Чесно борючись вони не можуть і не вміють, тому хватються брудних способів скритої і відвертої денуційції, об'ясування своїх противників перед властями і англійським загальом.

Бували і бувають між Українцями в Європі хруні, запродаці, зрадники народних мас, що плаєли і плетуть петаї і кнути для українського селянина і робітника, але такого мерзенного насіння, як ці наші доларові патріоти в Канаді не видав ніякий народ в світі і не видали його Українці в Європі.

Застерігаючись, що до "доларових патріотів" ми зачисляємо лише ту групу українських так званих інтелігентів і півінтелігентів, — що завжди і всюди торгують своїм патріотизмом, немов повій своєю мальованою красою. Загал українських робітників і фермерів їх добре знає, бо їх дуже легко пізнати, як крикливих патріотичних мійнялів. Вони не живуть з загальом, а з поодиноким і невеличкими гуртками та нікого за собою не мають, лише лиху славу.

Про причини, які заставляють їх хвататися цих брудних способів боротьби та про їхні цілі ми ще поговоримо іншим разом. Тимчасом скажемо тільки те, що ця їхня підлість відіється на них так, як відбивалася й дотепер. Не мали вони ні чести, ні пошани, ні впливу серед загалу українських робітників і фермерів дотепер за таку свою підлу роботу, не будучи мати й на будуче. Вони можуть хвилює тіннитися, що вдалося їм своїм брехням і підлостю надати трохи розголосу, тільки ж брехні виявляються і підлі брехуні остануться ще підлішими. Не шанувати їх будуть за це люди, а плювати їм в лице.

Канада — не царська Росія, і не царство фашизму. Робітникам покищо тут вільно організуватися, вчитися і свобідно висказувати свої думки, хоч це й не подобається українським хуліганам-реакціонерам, "доларовим патріотам".

ЛИСТ НАЗАРУКА ДО ПЕТРУШЕВИЧА.

(Відпис.)

(Докінчення.)

IV.

На запит Вп. П. Президента у письмі з дня 10. липня 1923, чи заходять далі потреба удержувати в Канаді представництво, відповідаю: без сумніву, бо відомо можна мати це поміч, особливо від часу, як живна воявилася так гарно, що подібних не було від 15 літ. Але представництво під Вашим іменем тут нічого вже не робить, воно мусить мати повноваження від краю і ні я, ні проф. Боберський не може прийняти в нім ніякого місця, про що мав я вже честь повідомити Вп. П. Президента ще в письмі з дня 28. мая 1923. Тут треба нових людей по повній невдачі старого Уряду, розуміється таких, яким з центра не будуть шкідливі інтригами.

Як неорана прерія виглядає тут наша, зрештою не зла, маса: за рік форсованої агітації на 2054 місцевостей, де живуть Українці, відки маємо адреси (а є й невідомі нам місця), взяли у позиції участь 172 місцевості. Річ ясна, що нові представники малиб же догту роботу, але фінансування їх роботи майже безвлядне. В разі, якби Уряд міг удержати тут бодай двох нових людей але робучих, вони моглиб обіхати далшчу част місцевостей. Без обідки грошей не буде. Наш успіх поділяють самі Канадійці.

Особи: колиб годі прислати з Європи нових людей, можнаб запропонувати це місце редакторові "Українського Годосу" М. Стечшинови (від націоналістів) і одному з католиків, которого вказалаб та партія.

Нові люди мусять сюди прийти. Тактовні і спокійні, які вмілиб говорити до мас і до інтелігенції. Одного прислати замало. Два — це мінімум. Іменувати тутешніх, це вже остання дошка рятунку, бо по перше: вони не конче радо примуть, по друге усунути їх колись, значить наразити собі тут їх організацію. А людей присланих з Європи можна кожної хвилі змінити без злих наслідків.

Додатковий звіт з замкнення рахунків прише п. проф. Боберський, а я "скріплю" його своїм підписом — відповідно до правосильного же зарядження д-ра Костя Левицького, якого від хвилі, коли за бущим Урядом уже ніщо не стоїть, змінили не мають права навіть Вп. П. Президент. Додатково той звіт з рахунків буде тому, бо представництво переслао уже Урядові через Вашингтонського представника п. др. Л. Мишугу докладний рахунок свій, над яким з рамени представництва працював 10 днів тутешній урядник урядового Банку провінції Манітоби і який одобрива янові комісія вислана від імені українських організацій, котра дуже докладно переглянула кожну позицію в книгах і кожний квіт тай оповістила про це в часописях. Від того часу в стані каси зайшли тільки не великі зміни, які й будуть в звіті представлені. Касові книги і квіти треба буде оставити в одній з тутешніх інституцій, а мовби в епископській канцелярії.

При тій нагоді звертаю увагу Вп. П. Президента, що край на пора й Урядові оповістити звіт з рахунків або коли Вп. П. Президент стоїть на становищі, що Диктатор (по аналогії з римського державного права) не обовязаний складати ніяких рахункових звітів, бо це було власне одною з есенціальів Уряду Диктатора, — то оповістити цей погляд. Але так довше перед сусильністю стояти не можна, бо це нечувана річ аби

без оправдання зглядно без поставлення якоїсь послідовної теорії який небудь Уряд навіть по такій цілковитій неудачі не уважав замкнення бодай період своєї влади та не зложив прилюдно рахункового звіту за той період. Це треба зробити тим більше, що як бачу зі звіту Уряду в справі бущого представництва у Вашингтоні д-ра Цегельського, виготовленого доктором К. Левицьким, той останній закиде Цегельському, що він не виратувався з дуже значних квот. Коли це несправа, то воно тільки скріпить правдивість закиду пок. д-ра Івана Франка, який казав, що др. Кость Левицький уважає політику військи за шахрайство, а коли це правда, то годі освободитися від вражіння, що співвину можности такого стану поносить той сам др. Кость Левицький, котрий важиться тепер обжалювати Цегельського, хоч, як його шеф, довго не перешкоджував йому в доконуванні того, що тепер йому закладає. Згаданий звіт у справі д-ра Л. Цегельського одержав я щойно в часі останньої подорожі.

Сподіваюся, що Вп. П. Президент зякує мене на стільки, що не візьмуть мого рішення за вислід обидженої амбіції, бо я не маю ніякої амбіції, як виконати роботу, до якої беруся, як найлучше. Мені ні трохи не вражає зарядження служити під ким небудь, а вже під таким чоловіком як п. проф. Боберський — налевні ні. Але це треба робити явно, не критим штихом, аби висказати лиш мое їмя, як шефа представництва, а рішення в справі висики грошей і навіть письм віддавати іншому і ще до того оповіщувати в пресі товстим друком, що представник на Канаду є хтось інший, а мені давати письмо, що я представник (без права підпису акту). Такі крутість очевидна мусять мститися передовсім на тих, що їх робять і на тих, що їх мовчанкою покривають, а далі й на справі.

Твердої науки, яку я отрим даю Урядові, не могу не дати з огляду на будучі Уряди нашої нації. Я зносив навіть те, що до цієї пері П. Президент не подали мені до відома договору, підписаного таємно з одною з держав, хоч як голова пропаганди рішучо повинен його знати.

З почуттям, що мене поневирють, стояв при Вас довго, дуже довго й зявляю працював, аби дати приклад, що своїй долі треба все стерпіти. Стояв я вже до повної невдачі, яку я чув наперед, що наступить і — що ще прикрише мені — аж до повного відіпхнення від Уряду усіх без виньку політичних організацій українського народу. Не беру собі цього за якусь спеціальну заслугу, бо маю переконання, що так повинен стояти кожний Українець при своїй владі від монархичного уряду до большевицького включно, коли це тільки український уряд. Але вже довше стояти не маю при ким, бо Вп. П. Президент не істіують навіть в очах одної політичної організації українського народу як викладач її волі, тут кінчиться всяка Treue und Gefolgschaft, бо нема її кому жертвувати. Може це мое тверде але відверте слово спонукає Вп. П. Президента бодай для історії закінчити своє правління в порозумінню хоч з одною політичною групою. Бо інакше що це є?

Мімо всіх прикостей, які я зазнав, беру під увагу дійсно великі труднощі і турботи, серед яких Вп. П. Президент працювати і кінчати оцим свої офіційальні взаємини з Вп. П. Президентом як головою Уряду ЗУНР, прошу ласкаво прийняти до відома, що мое відношення до особи Вп. П. Президента зостає зовсім те саме, що було та що я дійсно радо готов приватно помігти Вп. П. Президентові по своїй найлучшій можности, в чім заходилаб потреба.

V.

Думаю, що я звільнений з обовязків задержувати далі урядові таємниці, коли мені прийдесть виступити в пресі проти матацтв д-ра Костя Левицького. Колиб це мало пошкодити чимсь Вп. П. Президентові, прошу мене повідомити, а я лояльно здержуюсь з виступами до часу, який Вп. П. Президент уважатимуть вказаним.

Подаю під-розвагу, чи не уважалиб Вп. П. Президент вказаним переслати мені відписи всіх своїх розпорядків, бо я писатиму докладні спомини про Диктатуру а Вп. П. Президент знають, що мабуть ніхто інший у нас не візьметься до цього, бо це вимагає значної праці. Це повинно бути зроблене для будучих поколінь. А хто це зробить все одно, лиш аби зробив докладно і не відкладав роботи.

Уважаю своїм обовязком звернути Вп. П. Президентові увагу, що присто конче особисті спомини Вп. П. Президента про Вашу діяльність як Президента Національної Ради й Диктатора. Ті спомини моглиб в Америці й Канаді знайти який розголос, що принеслаб фонд, з якого можнаб заасотрити бодай інвалідів Галицької Армії і тим лишити заасотродний пам'ятник б. Голові Галицької Держави.

Докладний звіт про щорічну роботу представництво виготовляє і предложить у своїм часі.

Кінчу цей лист пересторогою — знаючи відносини — що коли Вп. П. Президент не полагодять справи висики відписи решти грошей згідно з волею краю, то не тільки сами більше грошей не дїстануть ні з Канади, ні з Америки, але на довгий час убуьт всякі збірки на публічні цілі серед заморської еміграції.

Желаю Вищоко Поважному Пану Президентові бодай гарного закінчення незвичайно тяжкого завдання, остаю з високим поважанням

Др. Осип Назарук, в. р.

НОВІ ВАТАГИ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ПАНІВ.

(Від власного кореспондента з Галичини.)

— Клясові організації серед селянства ростуть. — Появи таємничих іздів. — Іх робота. — Бій повстанців з панським військом. — Велике героїство 20-тих повстанців. — Переполох на кресах. —

Осін в нас гарна, тепла, хоч дуже часто змінюється. То впаде невеличкий сніг, то зиньке без сліду. Але життя наших людей під шляхетською окупацією все гіршає і гіршає. Панська сваволя доходить до крмі. Знущання шляхетської адміністрації над безборонними українськими селянами приборали звичайну форму. Але це найважчий — сваволя дя має до певної міри добрі наслідки, бо відкриває очі працюючим масам і будить їх з дотеперішньої байдужности. Недавній-жовтневій репресії з боку окупантської влади, що за протоколи в тюрму нові сотні свідоміших селян, ще міцніше

границі, бо вже має добру науку з цього.

Нашу будещину перервали нові події. На Волині раптово появилися свіжі повстанчі червоні ватаги, зделені з самих іздів, що прибули з Радянської України. Ватаги незвичайно смілі і озброєні з військовою штуркою. За короткий час вони всіля спалили п'ять маєтків польських панів, та знищили 10 жандармських постерунків. Але перш усього таємничі кіннота нищить залізничні дороги, телеграфні, телефони і мости. Не забуває також про колоністів, головні тих, що збогатилися "справедливою" колонізаційною варшавською політикою" і загарабили насильно землі бідних українських селян, виселених ще в час стівотий війни царським урядом в глибину Росії з огляду на воєнні операції. Люде ці повернулися в 1920—1921 році в рідні сторони, але своїх клаткич землі вже не одержали. Іх забрали колоністи.

Панська влада, незвичайно налякала появи червоних гостей і стяннула в ці околиці великі сили війська. Повстанці, які дуже добре узброєні в кресі і скорострільні, уникали отвертого бою. Аж в неділю 11. листопада 1923, рівно в річницю героїської смерті наших товаришів Мельничука і Шеремети, великі сили польської поліції та війська, зробили на повстанців облаву близько міста Рівного. Червоною кіннотою зрозуміла, що годі мрятися її з великими силами ворогів, і рішила відійти без бою. Але, щоби відтягнути увагу панів від себе та спінити їх вогню, повстанці залишили 20 іздів, які добровільно рішилися здержувати поліцію та війська, а головну силу відтягнули в лісі. Двацять героїв цілих дві години відстрілювали від переважачої сили ворога і обмануляли його. Вкінці вдалося панським наймитам зломити впертість 20-тих героїв, що своє життя добровільно жертвували для врятовання більшости товаришів. В бою повстанці стратили одного товариша, який впао мергим від панської кулі, а 5-ох раненими. Але на цьому не закінчилося. Хоч 19-ти повстанців зловили пані і поставили перед нагляд суду, наслідні нові трівожні вестки про повзу свіжих кінних відділів, які пробігли через границю Радянської України. Серед "кресового" польського населення величезний переполох і так пані, як і жандарми та колючі масові втікають в більші міста.

Шляхетська влада спішно скріплює жандармські станиці новими силами, а також стягає нові полки на Волинь та в Галичину, годявно в суможні з Радянською Україною повіт.

Ів. 3—кий.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КАЛЕНДАР

27. грудня 1861 р. засуджено на катуру першу Михайлова, що склав першу в Росії прокламацію — "до молодого покоління".

27. грудня 1917 р. в Харкові Всеукраїнським зїздом Рад робітничих депутатів обрано Центральний Виконавчий Комітет Рад України, який перебрав на себе всю владу на Україні.

28. грудня 1906 р. в Омську забито генерал-губернатора Литвінова.

29. грудня 1920 р. договір про військову та економічну спілку У.С.С.Р. та Р.С.Ф.С.Р.

30. грудня 1905 р. в Москві розстріляно з канонів "Прохорівську мануфактуру" на Пресні, де були скучені всі сили повстанців.

30. грудня 1919 р. вступ боротьбистів до Всеукраїнської порозуміння між Ц. К. К. П. (большевику) У. та Ц.К.У.К.П. (боротьбистів).

30. грудня 1920 р. французська соціалістична партія розколотася у Турі і з її складу виийшли реформісти.